

KUSTBON

Tidskrift för svenskarna i Estland.

Sjätte arg. Nö 13/14.	Prenumerationspris: Helt år Emk. 100:—. 1/2 " " 50:—. I Sverige: Helt år . . Kr. 4:—. 1/2 " " 2:—. I Finland: Helt år Fmk. 15:—. 1/2 " " 7:50.	Utkommer två gånger i månaden. Utgivare: Svenska Folkförbundet. Redaktör: N. Blees, Riddaregat. 3, Reval.	Annonspris : 2 mark per mm. I Sverige: 5 öre per mm. I Finland: 30 penni per mm. För annons, som infö res 10 eller flere ggr räknas 20% rabatt.	12 juli 1923.
---------------------------------	--	---	---	--------------------------

Finlandssvenskarnas väg.

Finlandssvenskarnas historia är i många avseenden underbar och deras kamp för det svenska språket och den svenska kulturen samt den svenska jorden, isynnerhet under de sista 20 åren, är sådan, att den måste vinna alla svenskars högaktning. Finlandssvenskarna ha i sin kamp för svenskheten gjort det svenska namnet den största heder. Finlandssvenskarna äro allsvenskarnas stolthet. Vi estlandssvenskar borde ta dessa våra bättre utrustade bröder på andra sidan viken till vårt föredöme.

1922 utkom på Svenska folkpartiets förlag i Helsingfors broschyren „Finlandssvenskarnas väg“ av professor Georg von Wendt. Broschyren är alltigenom mycket intressant och behjärtansvärd för alla, som sätta värde på sitt svenska språk och sin nationalitet. Även estlandssvenskarna beröras med varma ord. Vi införa därför den behjärtansvärda uppsatsen, som på samma gång är ett upprop till svenskarna att göra sin plikt som svenskar, med några uteslutningar i Kustbon:

„I årtusenden ha Östersjöns kusttrakter varit germaners hemort. I dess mellersta och norra delar hava olika germanstammar sammansmultit till det svenska folk, som i Europas krigshistoria en gång spelat en så avgörande roll och allt ännu står i främsta ledet bland kulturens bärare.

Långsträckta äro de kustbygder där svenskar bo. På västra sidan av Östersjön i huvudbosättningsområdet Sverige har denna kustremsa ett rätt betydande landdjup, men på östra sidan i Estland eller Ajboland och i Finland återstå endast smala rester av det ursprungliga svensklandet.

Under Sveriges storhetstid från början av 1600-talet till år 1718 stöddes svenskheten i de östliga bosättningsområdena av en rätt omfattande svensk inflyttning. Genom det stora nordiska kriget gick hela den sydliga delen av detta område för Sverige förlorat. De svenskar, vilka som ämbetsmän och krigare överflyttat till Östersjöprovinserna under det svenska väldets tid, sammansmälte snart med den nära befryndade tyska stadsbefolkningen och godsägarklassen, som före svenskarna gjort sig hemmastadda i vida delar av landet. Svenskan försvann därför snart såsom förvaltnings- och ämbetsspråk. Den estlandssvenska bondebefolkningen har därigenom ända in i våra dagar i sin nationella kamp saknat stödet av en bildad klass.

Städse hava kustområdena varit föremål för folkens åtrå, och den svenska östanhavsbosättningen har fått pröva på mot kusterna strävande folkslags hårda tryck. Bit för bit hava tyvärr de svenska kustområdena därunder råkat i främmande händer. Både i Finland och i Estland voro de på-

trängande folkstammarna av finsk-ugrisk börd. Erövringen försiggick icke med vapenmakt, *ty mot fiendesvärd har svensken städse förmått värja sig.*

Men då det gällt en fredlig kamp har svensken främst i sin egen natur haft den farligaste fienden. Hans rörliga intelligens, hans lätthet att lära främmande språk och hans i många fall förvånande svaga känsla för sin egen ras hava gjort honom synnerligen mottaglig för främmande inflytanden. Svenskarna hava därtill icke som många andra folk en inre instinktiv motvilja mot äktenskap med personer tillhörande en främmande ras. — Då de finsk-ugriska språken göra tungan styv och uttalet av andra språk svårt, blir i svenskars äktenskap med finnar eller ester hemmets språk i regeln finska eller estniska, varigenom familjerna småningom fjärmast från det svenska folket.

Med beundransvärd kraft har Estlands svenska allmoge sökt bevara sin svenskhet. Ensam, glömd och förbisedd har denna germanska folkspillra i mer än tvänne århundraden fört sin ojämna kamp. Under senare delen av den ryska perioden lämnades knappast något medel oförsökt, då det gällde att förvanska svenskheten. Både ryska folkskolor, värnplikt i ryska bataljoner och många andra medel kommo härvid till användning.

Estlandssvenskarnas bålverk mot främmande inflytande, mot allt det hot och all den lockelse de varit utsatta för har varit kärleken till den svenska jorden och till fädrens seder och bruk.

Estlandssvensken har lyckats värja sin jord och bevara sin svenskhet i den mån han fattat huru föga värde guld och penningar hava emot den jord, som fädren brukat i släktled efter släktled. Där fädrens seder och bruk hållits i helgd, hava främmande rasförstörande inflytelser kunnat motarbetas och svenskheten bevarat sin kärna frisk och sund.

Nära hundra år efter Estlands avskiljande lösrycktes Finland våldsamt från moderlandet. Den svenska allmogen i Finland blev därvid skenbart bättre lottad än estlandssvenskarna. Finlands-svenskarna voro långt talrikare och hela den rätt omfattande överklassen i Finland hade svenskan till bildningsspråk.

I själva verket var förhållandet dock på långt när icke så gynnsamt, ty under nära hundra år kände sig den svensktalande överklassen icke mera samhörig med den svenska än med den finska allmogen — snarare tvärtom.

Bland de svenska finskhetsentusiasterna drömde man om „ett språk och ett sinne“. Men språket var icke det svenska modersmålet, utan folkmajoritetens språk, finskan, om än sinnet i grund och botten var avsett att förbliva det gamla svenska.

Under världskrigets ödesdigra slutakt, då riken vräktes över ända, dynastier förjagades, lagar och författningar trampades under fötterna, visade sig det finlandssvenska folkets kärlek till den rättsgrund generationers arbete lagt, till fädrens seder och bruk orubblig. *Mot fiendesvård har svensken städse förstått att värja*

sig och då ovän bröt fram med krig och våld visste svenskarna att segra eller dö. Så slöts 1918 i kampens tecken. Segern för nordgermansk rättsordning köptes dyrt, ty den betaltes med svenskväldets fullständiga uppoffring i Finland, men ett nederlag hade varit tusenfalt dyrare.

När frihetens dag grydde hade, som vi sett, i mer än ett halvt sekel den svenska kulturens bärare och det svenska folkets djupa led i många avseenden gått skilda vägar.

Alla Finlands svenskar fattade tyvärr icke genast att nu, när vapenskiftet var slut, det vapenskiifte, som lagt all makt i den finska majoritetens händer, faran för svenskheten var större än någonsin. Man invaggade sig i ro efter fosterlandets befrielse. I Ålandssvenskarnas återföreningskrav med moderlandet framträdde ett försök att trygga svenskhetens framtid i en form, som särskilt, om rörelsen vunnit utbredning i de finlandssvenska fastlandsområdena, hotat det just självständighetsrikets enhet. Det stora flertalet av den svenska bildade klassen riktade sig därför med kraft emot alla liknande yttringar, och splittringen var på väg att bli större än någonsin. Då kom i elvte stunden räddningen genom att det finska Finland visade sina verkliga avsikter. I enhälligt motstånd mot de 22 svenska representanterna beslöt den finska majoriteten i Finlands lantdag 1919 på våren att förvägra svenskarna varje lagfäst nationell garanti.

En storm av förbittring mötte detta beslut överallt i Finland, där svenska talades. På många ställen i svensklandet uppstod av sig själv tanken på att skapa en fullödig svensk representation för att bevaka svenskfolkets rätt. Enhälligt beslöt den svenska partidagen att ett *svenskt folkting*, valt med allmän och lika rösträtt skulle sammankallas, och talrikare

än kanske någonsin tidigare gingo svenskarna till sitt folktingsval.

I förtroende mötas nu den bildades, bondens, småbrukarens och daglönarens händer. Alla stå vi som bröder och systrar i kamp för svensk frihet och rätt i Finland, väl medvetna om att den strid vi föra också är ett villkor för fosterlandets frihet och rätt.

Få äro numera de svenska bildade, som icke slutit sig till det svenska folket, som icke fatta den fara, som hotar oss i framtiden — en fara, som är så mycket större, emedan den icke närmar sig med svärd i hand. Må vi svenskar minnas, att vi äro känsliga för främmande inflytande. Må den svenska makan och modern trygga hemmets svenskhet. Må vi i största möjliga grad skänka de unga, som skola taga arv efter oss, tillfälle att i svensk omgivning lägga grunden för framtidens arbete, och må vi sist och slutligen, då den svenska kulturens bärare och det svenska folkets djupa led efter årtiondens trevande och sökande äntligen funnit varandra på samma framtidsväg, aldrig glömma, att endast i den mån vi lyckas värja vår svenska jord, endast i den mån vi fatta huru föga värda guld och penningar äro mot den torva, våra fäder brukat i släktled efter släktled, kunna vi bevara vår svenskhet. Blott där fädrens seder och bruk hållas i helgd kunna främmande rasförstörande inflytelser bekämpas och svenskheten bevara sin kärna ren och sund.

Svenska kvinnor och män, görenederplikt mot edert folk och edert land! Aldrig har ansvaret varit större, men heller aldrig möjligheterna rikare, ty vi stå inför en ny tid, folkfrihetens och folkutvecklingens tid.“

Till Kustbon från en vän i Sverige.

Herr Direktör Julius Forsström, Aktiebolaget Julius Forsström, Stockholm, som sänder 50 kr. till oss för kulturella och välgörande ändamål, skriver följande varma och uppmantrande ord till vår tidning:

„Kära Kustbon.

Din späda röst har en svenskhetens klang, som inte många av de stora bland Dina kamrater härhemma har.

Mätte Du få leva och inte förtröttas att egga Dina egna till fortsatt strävan för kulturell utveckling och därmed ekonomiskt höjande.

Sverige är i så många avseenden ett lyckligt lottat land, och dess inbyggare äro i mångt och mycket bortskämda barn. — Vi äro ofta sena till tack för vad gott vi ha men snara till missnöje. —

Må Din späda stämma väcka dem av oss, som hör dess rena, svenska klang, till eftertanke och självransakan. Vi skulle vinna därpå, så visst som en känsla av ödmjuk tacksamhet och förnöjsamhet, som skulle utlösas ur denna självransakan, är en vinst.

Må Din stämma höras och förstås av allt flera av oss, höras och förstås så: att tacksamheten resulterar i verklig broderskänsla inför våra kära svenskar, i djupaste mening landsmän, i Estland; så: att vi skulle följa våra estlands-svenskar med vänskap och förståelse, att de ej längre skulle oförskyllt vara som främlingar för oss; så: att vi skulle bistå dem med råd och dåd, lära och undervisa; stödja och bispringa vid trångmål och behov, även där icke direkt nöd föreligger, men där nöd är, raskt och villigt räcka den hjälpande brodershanden.

Det är så många röster även på vårt kära, vackra, svenska språk, som skriar falskt och gällt;

må Din blyga stämma ena oss svenskar å ömse sidor Öslersjön, ena oss i ärlig broderskänsla.“

I svenska kyrkan i Reval

hölls svensk högmässa sönd. den 17 juni av komminister Herman Albringer fr. Katrineholm, som tillfälligt besökte Reval. I Reval finnes svensk präst anställd. Den nuvarande, prosten N. Linderstam, vistas sedan någon tid ute på Rågöarna, där han har konfirmationsskola. I Revals svenska kyrka hade gudstjänsten därför sedan några söndagar tillbaka varit inställd, varför församlingen nu med dess större glädje begagnade sig av tillfället att åter få samlas till sådan. Före predikan riktade komminister Albringer till den ganska talrika församlingen följande hälsningsord: „Kära svenska församling i Estland! Denna plats, där vi nu befinna oss, är såsom helgad åt Herrens tjänst, ett heligt rum. För mig åtminstone är denna plats i dubbel mening heligt rum. Jag står här på främmande jord öga mot öga med en svensk församling. Själva rummet, förefintligheten av en svensk församling, talar till oss tydligare än något annat om det gemensamma fosterlandet, vad det varit i det förgångna, vad det är i det närvarande, och icke minst bli vi påmind om „fädernas kyrka i Sveriges land.“ — Från Sverige och Sveriges kyrka ville jag bringa Eder alla en hälsning idag. Jag ville säga till Eder, att Svea, allas vår moder, i våra dagar tänker på Eder, sina svenska barn på främmande jord, tänker nu i våra dagar på Eder på alldeles särskilt sätt. Ett bevis härför ha vi bl. a. i den på sistone i Sverige bildade sammanslutningen „Riksföreningen för svenskhetens bevarande i utlandet“, och den med detta namn betecknade verksamheten. Och jag ville vidare säga Eder, att Sveriges kyrka, som nu efter

åtskilliga tecken att döma genomlever en pånyttfödelsens tid, öppnar sin famn att famna även de svenska på främmande kust. Mottagen idag denna hälsning från Sverige och Sveriges kyrka!“

(Allsvensk Samling).

Botaniska språkstudier i Svenska Estland.

Riksföreningens överstyrelse har vid sitt senaste sammanträde beviljat amanuensen Erik Lundström från Dorpat ett anslag på 150 kronor. Herr Lundström ämnar under denna sommar besöka de svenska bygderna i Estland och där uppteckna de svenska benämningarna eller namnen på vilda växter. I estniska eller baltiska florer ingå såväl estniska som tyska namn på växterna, men aldrig de svenska, vilket ju är förvånansvärt, då svenskar sedan århundraden tillbaka bygga och bo i Estland. Herr Lundströms avsikt är alltså att i estniska skolor och andra arbeten söka få fram de svenska benämningarna sida vid sida med de estniska och tyska och på så sätt söka att vidmakthålla och bevara de gamla svenska växtnamnen i Estland som även att därigenom stärka estlandssvenskarnas intresse och kärlek för hembygden.

(Allsvensk Samling).

Brev från Runö

Jag föreställer mig, att vi här på Runö äro lik göken, som återkommer varje år i maj och låter höra av sig. Nu måste också vi lik göken låta höra av oss i maj.

Det var nästan på dagen 6 månader vi voro utan post — det hör förresten till vanligheten här att vara utan post. För en som är van att få post 2 och 3 gånger i veckan, skulle det vara outhärdligt, men vi äro vana, och då de långa vintermånaderna inträda

lever man här liksom i en värld för sig — som jag nämde, det är vanan. December och januari voro ganska blida av sig. Den 27 januari hade vi W. N. W. orkan med ovanligt högt vatten. Under februari och mars rådde det ovanligt vackert väder. De gamla här minnas icke ens sådant. Snö har varit ovanligt litet, nått och jämt att man fick veden ur skogen. Hälsotillståndet har i allmänhet varit någorlunda bra, endast hudsjukdomar ha varit mycket rådande bland befolkningen (jag menar sår och utslag på kroppen, händer, fötter, ansigte o. s. v.). Skolan har varit besökt av 32 barn, 10 gossar och 22 flickor.

Vintersälfångsten har varit god, värfångsten, i vilka 10 jalar delto, var dålig: högst 10 stycken och utan. På varje båt är vanligen 6 mans besättning.

Den 5 maj blevo vi oförmodat överraskade av tvenne hydroplaner, som sänkte sig ned på östra sidan av ön. Och när något ovanligt inträffar, så skyndar var och en av alla krafter för att hinna först till platsen. Jag började också lik andra vandra ditåt i full marsch. Så mötte jag en hel skara, som sade, att det var herr N. Blees från Reval jämte två officerare och två andra herrar. Nu skulle det bli Riksdagsval med samma och alla medborgare i församlingen, som fyllt 20 år, skulle samlas. Ja, då var det att skynda på att få lådan i ordning, dit valsedlarna skulle nedsänkas, och det skyndades mera än det behövdes.

Alla infunno sig mangrant på prästgården.

Och nu börjades i tur och ordning med valen, Anders hemman № 1 först o. s. v. tills alla medlemmar i de 27 hemmanen, som fyllt 20 år, nedsänkt sina förseglade valsedlar i lådan, som sedan i allas närvaro öppnades, och befunns det, att alla 144 röstberät-

tigade röstat på svenska folkpartiet.

Ja det var för befolkningen en ovanlig dag, ty något sådant hava de icke varit med om.

Få vi frambära vårt tack till inrikesministern, som ombesörjde denna resa, och de herrar, som medföljde hit, för deras vänliga tillmötesgående.

Gud välsigne dem för deras möda och resa. Ty nu fingo vi Runöbor också vara med och rösta på den svenska listan.
Runö den 10 maj 1923.

F. J. Dreijer.

Runöborna ha fått en motor.

Fabrikör Pallin, Karlskrona, som i fjol besökte Runö, lovade skänka öborna en motor för en motorbåt. Detta löfte har fabrikör P. infriat. På våren reste Henrik Lorens, Arvid Bisa, Fredrik Isaks och Hans Pass till Karlskrona för att avhämta motorn. Motorn, som i Karlskrona sattes i Runöalan, är på 12 hästkrafter. Förutom motorn erhöles öborna 100 kr. för tull- och andra omkostnader. I mitten av juni — efter 9¹/₂ veckas resa — anlände de nämnda öborna stolta och glada till Runö med sin nya „motorjala“. — Henrik Lorens är motorbåtens förare.

Prosten Linderstam lämnar Reval.

Revals svenska St.-Mikaels församling blir snart åter utan själaherde. Prosten Nils Linderstam, som varit här sedan hösten 1919, tänker lämna oss omkr. den 1 augusti, då prosten L. skall tillträda kyrkoherdebefattning i Växjö. Församlingen beklagar, att prosten, som satt sig in i våra förhållanden, nu skulle lämna oss.

Nargö utan lärare.

Läraren Erik Thomsson, som tjänstgjort som lärare, kommunalsekreterare och klockare på Nargö, skall i dagarna lämna sin plats och resa till Nord-Amerika. Det blir rätt svårt att få en lämplig efterträdare till nu avgående lärare Erik Thomsson.

Influtna gåvor.

För Hjalmar Rosens barn: Herr Julius Forsström, Stockholm, Kr. 10: —

För kulturella ändamål: Herr Julius Forsström, Stockholm, Kr. 35: —

Här frambäres ett hjärtligt tack till den goda givaren.

Riksföreningens årsbok 1923 har erhållits och uppmana vi alla medlemmar, som icke ännu fått årsboken, vända sig till oss, Ridaregatan 3, alla torsdagar kl. 6—8. Samtidigt be vi muntligen eller skriftligen bli underrättade om, vilka medlemmar ännu icke erhållit „Allsvensk Samling“ samt vilka adressförändringar önskas.

Estlands VIII allmänna sångfest.

Den stora sångfesten gick av stapeln den 30 juni, 1 och 2 juli. Då var det feststämning i Reval. Det flaggades över allt och på gatorna rörde sig stora skaror helgdagsklädda människor. Och själva sångfesten var vällyckad, trots det att det första dagen kom någon liten regnskur. Antalet medverkande var 12 — 14 000. Det var en brokig skara, damerna voro i vackra nationaldräkter, en härlig syn! Man påstår, att någon så stor kör aldrig förr sjungit i Norden. Det var i alla fall Estlands största sångkör. Folk hade också samlats, vi kunna säga när-

mare 100.000. Det riktigt myllrade nere i Katrinedahl.

Festen börjades på lördagen, då sångarskarorna vid två-tiden samlades på utställningsplatsen. Därifrån tågades till frihetsplatsen. Där hade de inbjudna gästerna: ministrar, sändebud, statsämbetsmän och journalister samlats. Vid 4-tiden var man framme på festplatsen i Katrinedahl. Riksäldsten öppnade festen med ett tal, som besvarades med applåder av publiken, varpå de förenade körerna jämte orkestern föredroga folkhymnen. Så var det officiella undanstökat.

Nu började festens nummer, folksånger och andra lämpliga stycken. Sången var mäktig och publiken var hänförd, flera nummer fingo tas om igen. Dirigenter och kompositörer hyllades av kören och publiken. Den här i landet brukliga „Levesången“ „Nad elagu“ utfördes flera gånger av kören. Stämningen var, som sagt, mycket god från början till slut.

Vid festen närvaro utländska sändebud och journalister samt ungerska studenter.

Festligheterna avslutades på måndagen den 2 juli vid 4-tiden med ett tal av riksäldsten, hymnen och flera „levesånger“ samt ett oväntat varmt tal av italienska sändebudet. Sent glömmes den VIII sångfesten. Nästa sångfest hålles 1928.

Pressuttalanden.

Dagens Nyheter skriver: 13,000 sångare samlade till nationell högtid i Reval.

”T.T. Åttonde estniska sångarfesten inleddes i lördags med en väldig procession av sångköror från hela landet. Det tog processionen en timme att passera genom gatorna, vilka trots regn voro kantade med täta människomassor. Vädret klarnade

just som de 13,000 sångarna togo plats på den imponerande estraden inför en åhörarskara som beräknades till 70,000 personer.

Bland de närvarande märktes regeringens samtliga medlemmar, diplomatiska kåren, estniska ministrar hos utländska makter, officerare från den här liggande brittiska eskadern, talrika journalister från grannstaterna, Skandinavien, England och Central-europa samt ungerska studenter med sin kör.

Sångarfesten öppnades av statschefen, som betonade dess karaktär av tacksägelse. Förutom ur musikalisk synpunkt är festen, vid vilken estniska sånger framfördes, av betydelse för utvecklingen av den estniska nationalkänslan, som fick sin första väckelse vid en högtidlighet av samma slag år 1869. Den väldiga kören, vars medlemmar till stor del buro nationaldräkt, utgjorde ett måleriskt och slående skådespel. Estraden användes om kvällarna vid uppförande av klassiska grekiska tragedier.“

Kabinettskrisen.

Torparfrågan har blivit en stöttesten.

Allt sedan riksdagen sammanträdde har regeringskrisen pågått. De av Konstantin Päts förda förhandlingarna angående bildandet av en koalitionsregering ha icke lett till något resultat. Det av honom framlagda programmet har punkt för punkt genomgått och även antagits av partierna utom i den numera aktuella vordna torparfrågan. Arbetspartiet har nämligen kommit med en rätt svår fordran, nämligen att den nya regeringen skall tvinga bönderna att sälja eller utarrendera jord åt de torpare, som bo på en hemmansägares jord. Detta säga jordbrukarna, att de på inga villkor kunna gå in på, utan få

bönder och torpare själva försöka överenskomma i godo. Torparne skulle dock garanteras rättigheten att få behålla sina nuvarande torparhemman, utan att jordägaren kunde fördriva dem. Arbetspartiet håller envist fast på tvångsexpropriation, och då nu de båda partierna icke kunnat göra några eftergifter, hade K. Päts redan uppgivit försöken att bilda regering, men så kom talmanen J. Tönnisson, som inser huru viktigt det är, att de största partien stå i spetsen för riket, med ett kompromissförslag för att få jordbrukare och arbetspartister att enas i den omtvistade frågan. Detta förslag tillmötesgår egentligen arbetarpartiets fordran, men först skola kommissioner nedsättas i alla kommuner, där torpare finnas, som ha att utreda torparfrågan, medla mellan bönder och torpare att överenskomma i godo samt försöka bereda torpare täppor på nybyggen. Riket får hjälpa till och försvara torparnas intressen. Om då alla torpare på frivillig väg ännu icke fått jord inskrider staten och tvingar bönderna enligt en ny lag, som då skall utarbetas, att avstå jord åt dem, som ännu icke ha och begära sådan. Det gäller att ta reda på, huru många jordbehövande torpare det finnes i riket, som icke på frivillig väg få sin jordhunger mättade. Detta förberedande arbete skulle dock dröja 3 år, så att de nuvarande ministrarna sluppe att vara med om tvångsexpropriation — de hade bara att ta reda på torparnas ställning — och bleve det sedan förresten den blivande riksdagen, som slutligen finge avgöra frågan. Även arbetspartiet vet, att det icke på en dag eller ett år hals över huvud går att skapa backstustäl-len, och är det därför möjligt, att jordbrukare och arbetspartister gå in på J. Tönnissons medlingsförslag, såvida arbetspartiet alls vill att Päts ministär skall kom-

ma till stånd, vilket är mindre troligt. En ministär utan jordbrukare med socialdemokrater är icke heller så lätt genomförbar, ty då kan det kristliga folkpartiet utträda ur Tönnissons parti och ansluta sig till jordbrukarna. Läget skulle då bli ännu svårare, och partien kanske därför försöka göra sitt bästa för att det äntligen måtte bli en ny regering. Ännu då detta skrives är läget oförändrat och saken oklar.

N. B.

Letterna i Estland få gymnasium.

På förslag av lettiska legationen härstädes öppnar Lettland ett gymnasium i Reval för barn, som ha lettskan till modersmål.

Utlandet.

Göteborgsspelen startade i regn.

En lyckad dag på Slottskogsvallen.

Sverges idrottsspel 1923 öppnades högtidligen på Slottskogsvallen i Göteborg söndagen den 1 juli av skeppsredare Dan Broström. Trots ett skyfallsliknande regn strax före invigningen hade en publik på 5,000 personer infunnit sig. Tävlingarna fingo ett för Sverige glädjande förlopp första dagen. Finalen på 800 meter vanns överraskande av Skövdeynglingen Rudolf Johansson, en ny man för året, och på 500 meter placerade sig Edvin Wide och Backman på första och andra plats. Söndagens två övriga finaler gingo till Finland. Tuulos segrade i längdhopp med det överdådiga resultatet 7,31, med svensken Abrahamsson närmast, 7,12. Häcklöpning 400 meter blev en seger för Vilén, Finland, följd av ungraren Somfay och svensken Sten Pettersson. I försökstäv-

lingarna i kulstötning ligga svenskarna utomordentligt väl placerade, medan däremot 100-meterslöpningen fullständigt dominerats av kontinentstjärnorna. Två tyskar, en ungrare, en schweizare, en holländare och en australier kvarstå till finalen.

Sveriges kronprins har förlovat sig.

Sveriges kronprins Gustaf Adolf har den 1 juli förlovat sig i London med lady Louise från Mountbatten.

Sångfest även i Göteborg.

Den 30 juni och den 1 juli firades även en stor sångfest i Göteborg. Där hade samlats en kör på 6.500 sångare från Sverige, Norge och Amerika. Något sådant har aldrig förut förekommit i Sverige.

Skadestandsfrågan.

Den mest brännande frågan för dagen är allt fortfarande skadestandsfrågan, som knappast kan sägas ha fört några steg närmare till uppgörelse. Frankrike synes aldrig vilja göra några eftergifter för Tyskland, huru mycket än England försöker förmedla. De Fransk-engelska underhandlingarna hållas förresten i hemlighet och de båda stormakternas ställning i frågan är ganska spännande. Så mycket vet man, att Frankrike så länge som möjligt vill söla med att besvara direkta frågor av England. Något skriftligt svar på den engelska frågelistan har därför Frankrike ännu icke gett.

Frankrikes Ruhraktion är lika hänsynslös som förr och om det så skall fortgå komma världsfinsanserna att ruineras.

Däremot meddelas från London, att fransmännen i Lausanne gett

efter i frågan angående turkarnas skuldförpliktelser, så att freden mellan Turkiet och Frankrike nu borde kunna underteckas.

Männe icke den fullständiga världsfreden också så småningom skall närma sig.

Lenin utsedd till Sovjetrepublikens president.

Enligt meddelande från Moskva har Lenin den 6 juli i Kremis domkyrka högtidligt valts till sovjetrepubliken Rysslands president. Till hans ställföreträdare ha utsetts Rökof, Zurjupa och Kamenev.

Skämt.

Två slughuvuden.

I ett sällskap satt en herre och skröt över, att han skulle kunna taga något ur en viss affär utan att bli upptäckt. En av åhörarna slog vad med honom om hundra kronor, att han då skulle råka i svårigheter, om det också endast rörde sig om en ask konfekt. Den skrytsamme gick in på vadet, och tillsammans gingo de in i en större speceriaffär.

„Vänta utanför får ni se“, sade den vågsamme, och så gick han utan vidare in i affären, tog en stor låda konfekt och gick helt lugnt ut igen. „Där ser ni, jag har vunnit vadet“, sade han stolt.

Främlingen smålog. „Ni är mycket skicklig, men som jag råkar vara detektiv, så får ni följa med mig, för jag häktar er för stöld.“

„Lugna er lite“, sade den andre lika kylslaget. „Jag råkar nämligen vara ägare till den här affären.“

(Aftonbladet).

Nr. 15 av Kustbon utgives omkring den 10 augusti.

Vem önskar resa till Stockholm och Göteborg?

Professor Helge Kjellin, Dorpat, anordnar, om ett tillräckligt stort antal deltagare anmäler sig, en billighetsresa till Stockholm och Göteborg, avgång från Reval med Kalevipoeg den 1 augusti. Uppehåll i Stockholm 3 dagar, i Göteborg 5 samt återkomst till Reval den 12 augusti. Pris ett för allt 15.000 Emk. Då kollektivpass för alla skall utfärdas, så behövs intet eget dylikt, men 2 fotos skola lämnas i samband med anmälan. Dylik anmälan kan ske hos Svenske Konsuln i Reval, varvid samtidigt 2000 Emk. lämnas, vilka återfås, om ej resan blir av. Vi uppmana alla, som det kunna, att deltaga i denna färd, ty den kommer att bliva mycket intressant och lärorik — under professor Kjellin's ledning. Då sista anmälningsdagen egentligen är den 15 juli be vi genast göra anmälan såsom antytts hos Svenske Konsuln, Narvgatan 11, Reval.

Wormsö.

Du växt ur havet fram och dina
stränder
Allt jämnt sig vidga under årens
lopp
Och folket växer till och trägna
händer
Din karga jord för skördar bryta
opp.
En gammal sägen, allt från hed-
natider,

Förtäljer om en viking, Orm vid
namn,

Som, efter långa färder trött,
omsider

I en av dina vikar sökte hamn.
Snart djärft de landet i besitt-
ning taga,

Han och de män han förde med
i strid,

Och ledsna på att jämnt i här-
nad draga,

De bygga här sig hem att bo i
frid.

Allt sedan dess här svenska stam-
men bjuder,

Ej ger den lätt, vad här den
vann, igen

Allt sedan dess här svenska språ-
ket ljuder,

Och kraftigare skall det ljuda än.

Den svenska stammen trivs i
dessa bygder,

Sitt hem på denna strand den
håller kärt,

Bevarar fädrens språk och fäd-
rens dygder,

I ära håller det, som fädren lärt.
Här trives glädjen, här är rum
för lycka,

Ack sommarn, hur den ljuvlig är
och skön,

När fagra blomster vida fälten
smycka

Och skogen doftar, stranden klär
sig grön.

Om dag, om natt, du alltid lika
tjusar.

Vad sällsam njutning på din öde
strand,

När havet vilt kring dina klippor
brusar,

När böljan leker med din vita
sand.

Du växt ur havet fram, dess vå-
gor skölja

Din strand, dess klippor, dina
låga skär

Och än är dina söners lust att
följa

Den väg, som över öppna havet
bär.

Blandat innehåll.

Kompassen.

I vår rättskänsla och i vårt för-
nuft ha vi en kompass, som för
oss skall avgöra i vilken vågskål
sanningen ligger eller i vilken
lögnen.

Men trots vår bästa vilja, kan
det likväl hända, att denna kom-
pass stundom blir missvisande,
att vi komma på avvägar. Det
kan ju orsakas av, att vi ej varit
tillräckligt noggrannt prövande och
uppmärksamma. Det gäller då,
att vi bli än noggrannare vid
prövningen, att vi undgå misstag.

Det finnes dock mycket, om
vilket man från vaggan till gra-
ven gör frågan: Vilket är san-
ning, vilket är lögn? utan att
man kan få ett slutgiltigt svar.
Man måste då skärpa sitt omdö-
me och ställa sig på den sidan,
som synes mest överensstämman-
de med sanning och rätt.

Kommer man underfund med
att man utsatts för missvisning
av prövningens kompass, att man
tagit lögn för sanning, så är det
nödvändigt att man frigör sig från
villfarelsen, och det så fort man
blivit underkunnig om den. Man
skall aldrig emot sitt vetande
framhärda i lögn och orätt, där-
för att man fruktar att ens an-
seende lider av att man bekän-
ner sig ha tagit miste. Att någon
genom inhämtad upplysning från-
går en orätt uppfattning och stäl-
ler sig på den rätta sidan ned-
sätter ej anseendet utan snarare
höjer det. Och inom sig själv
blir man tillfredsställd med över-
gången, vilket är det som dock
har det största värdet. Att kun-
na vara tillfreds med sina egna
handlingar är det huvudsakligaste
vid förvärvandet av vad man kal-
lar lyckokänsla. Edv. E.

(S: mannen).

Folknykterhet.

Sorg.

Ingen av oss människor undgår
att möta sorgen. Förr eller se-

nare kommer den till var och en. Antingen vi vilja det eller ej måste vi mottaga den andel av sorg, som blivit oss beskär. Sorgen är mångskiftande, av växlande art och djup. Den kan komma i olika form, i olika gestalt. Plötsligt och oförberett eller på förhand anad och väntad.

En stor och tung sorg har ofta förmågan att verka nedbrytande och förlamande. Den, som drabbas av en sådan sorg måste äga kraft att hålla sig uppe, att kämpa och strida mot sorgen så att den ej blir honom övermäktig. Har han ej en sådan kraft, är han förlorad.

Mången söker genom nöjen och njutningar döva sorgen. Detta är dock att gå orätt till väga, ty när bedövningsmedlen upphört att verka, vaknar sorgen på nytt med fördubblad styrka. Mest beklagansvärd är den som i rusdryckerna söker ett botemedel mot sorgen. För honom blir den sista villan värre än den första.

Arbete är det bästa medel mot sorgen vi kunna tillgripa — ett

intensivt och ihållande arbete, som tar såväl kroppens som själens alla krafter i anspråk. Härigenom avtrubbas så småningom sorgen och mister sitt herravälde. Och när sorgen är borta och endast minnet av densamma står kvar, skola vi finna, att den ej varit oss till fördärv, som vi först trodde, utan i stället till nytta och välsignelse.

Febus.

Hälsövård.

Om någon blivit ormbitten, bör lemmen skyndsamt omsnöras ovanför såret. Därpå suges såret ut.

Den, som suger ut giftet, får ej ha sår på läpparne eller eljes i munnen, ty då blir han själv förgiftad. Resten av giftet utbrännes med en glödgad kniv eller en strumpsticka eller med ren karbolsyra. Under tiden tillkallas läkare.

Kläder, orsakande hudsjukdomar. I detta ämne skriver en förf. en artikel i Sund-

hedsbladet, varur vi anföra följande:

Hos en del människor är huden av sådan känslighet, att bärandet av ylle närmast kroppen orsakar ej blott klåda utan även blåsor. Inflammationer kunna uppträda å halsen hos personer, som bära kläder, som under sommarförvaringen behandlats med naftalin och insektpulver. Ha ej dessa saker genom borstning och vädring grundligt avlägsnats, så välla de hos känsliga personer hudsjukdomar. Diverse smitta kan också överföras vid provning i butikker av hattar eller handskar, som andra provat. Färgämnet i en del plagg kan också välla hudsjukdomar. En svettig hud är mera mottaglig än en torr.

Dock kan huden härdas genom luft- och solbad. Märker man, att man vid torkningen med badhandduken efter ett vanligt bad får rispor i huden, lägg man på litet plåster, för att förhindra inträngande av giftämne den vägen.

Medlemmar i S. O. V., som ännu
icke erlagt

medlemsavgifterna,

anmodas vara vänliga och göra
det å Riddareg. 3 torsdag. kl. 6—8

De ärade prenumeranter, som
ännu icke erlagt Kustbons
prenumerationsavgifter,
uppmanas vänligen att göra det

Expeditionen och biblioteket

äro öppna nu på
sommaren på
RIDDAREGATAN 3

alla torsdagar kl. 6—8

Revals svenska skola

börjar sitt nästa läsår **måndagen**
den 27 augusti kl. 10 f. m. på
Riddaregatan 3, där även alla
nya barn, som söka in på skolan,
då ha att infinna sig.